

ממתק לשיבת

נהנים עם איצי

אלי: הארנק שלי כבר ממש כבד! אני כל כך נהנה להחזיק אותו...

גבי: גם אני נהנה לחשב כל הזמן מה אני יכול לקנות בדמי הנהנה שקבלתי.

אלי: לקנות? חבל... אני נהנה להרגיש את הכבד של הארנק, לספר את המטבעות, למשש אותן...

גבי: אז אתה מתכנן לשמר את הארנק מלא – לתמיד?

אלי: אה... לא. נראה לי שכן כדאי להשתמש בכסף בסוף...

גבי: בודאי שכדאי. יהודי תמיד צריך לזכר ששכסף הוא לא מטרה בפני עצמה, אלא רק אמצעי לדברים טובים. הכסף, הוא פקדון שקבלנו מהשם כדי להשתמש בו נכון. השם מביט בנו ובוחר לראות מה אנחנו עושים עם הפקדון היקר. אם אנחנו משתמשים בכסף למצות צדקה, לקניית חפצי קדשה, או כל דבר אחר שהוא לצורך מצוה, אנחנו מרוכזים ומרימים את הכסף למקום גבוה וקדוש!

אלי: אם כך, טוב שיש לנו את דמי הנהנה, שיעזרו לנו להתניח נכון אל הכסף. דבר ראשון אפריש מהכסף שלי מעשר לצדקה, אחר כך אחשב, מה עוד לעשות בכסף. אני חושב למשל, שיש ספרי קדש שאשמח לקנות לעצמי.

שלהבת בגבול

תקציר: לקראת סוף תקופת מלחמת עולם השנייה, על גבול פולין ורוסיה, באזור ביאלה-ואקה, מסתתרים ביערות קבוצות של פרוטונים, יהודים ופולנים, הנלחמים בגנאים בקל כוחם. אחת הקבוצות מצרפת אליה בגאפא, יהודי קטן. הפלחקה כמתחמקת.

תקציר: המתח בין המלמד לבין העוזר מתפוצץ. בשאלה האם חשבו להיר בהדלקת גרות הנהנה העוזר חושב שלא חשב...

שבועת שקר

"נמאס לי!", בקע הקול מחלון הבית מעל והילדים, שהצטנפו להם בחשאי בסתר המדרגה, יכלו לשמע כל מלה. "נמאס לי כבר לשיבת כל היום ולשמע את המלמד המרגיז הזה, שמרביץ בנו תורה כל היום, בזמן שאני יכול להיות בחנות!" זה היה קולו של אצבון... ארבעת החברים הציצו זה בזה בספוק. ובכו, המעקב מתחיל לשאת פרי.

"ראשית, אל תצעק!", נזף בו אביו התקיף. "הלוא ידעת כי ביום בו תעזב את הכתה, יאלץ גם עמרי לעזב עמו, וזאת דוקא כאשר ילדים בכתה מתחילים להבין סוף סוף כי אנו הצודקים ולא החכמים. התאפק, ילד, עוד מעט, עדי יתרפטו לחלוטין עצביו של הרבינס הזקן ועמרי יתפס את מקומו"...

זה היה בליל היום השלישי לחנכה. רק אתמול רוח המלמד נחת כששמע מכל התלמידים כי הדליקו כמההדרין שבמהדרין. לאצבון הוא קצת התקשה להאמין, אך הלה הרים ידו בשבועה חמורה והכריז כי הן אביו והן הוא עצמו מדליקים כמההדרין מן המהדרין!

הערב, אחרי שכבו גרות החנכה וכלתה רגל מן השוק, יצאו הילדים למשימתם החשאית: לחשוף את פרצופו האמיתי של אצבון... לבדק ולגלות כמה גרות באמת הדלקו בבית משפחתו... אך גם הם לא שערו שלאננם תגענה פנינים כמו אלו שבקעו מן החלון. הם היו מזעזעים. "יש כאן תכנית זדונית להעביר את כל הכתה מאמונת חכמים – לאמונה בכוחי ועצם ידי", אמר ג'דעון. "לדעתי מיתר אפלו לטפס אל החלון ולבדק את המנורה; מספקני אם בכלל הדליקו"...

בית משפחת גאולה

שרי: עשרה בטבת מתקרב, ואני חושבת לעצמי שאם אני הייתי בירושלים, בזמן שבו התחיל הפיצור, הייתי עושה הכל כדי שהחופה תהיה מבצרת כל כך חזק, עד שהיא תעמיד בפני כל האויבים!

צביקה: למה רק אם היית חיה בימים ההם? את יכולה לבצר את החופה גם היום...

שרי: אבל כה שאני אעשה היום, כבר לא יעזר לאף אחד. איזו חופה יש לנו היום לבצר?

צביקה: השבת פעם על פשוטעיות הפלה "ירושלים"? - "ראה שלם". ירושלים כספילת, יראת שמים פשוטות לראות השמים שלנו זקוקה לחופה מבצרת, שלא תמך לרוחות לא טובות מבחוץ להסתגן פנימה. את החופה הפנימית הזו מבצרים, על ידי הוספה בלפיד תורה ובפעמים טובים. ובשגן כך על "ירושלים" הפנימית שלנו, גדר כך את בנותה של ירושלים הגדולה והשלמה, שבכרזה בגן בית המקדש.

הרבי מדבר לילדי ישראל

"ועל ידי זה יעלה ויגיע לפני השם זכרון משיח בן דוד עבדך שעל ידו באה הגאולה, והולכים אל ירושלים עיר קדשך - שהשם 'ירושלים' מרכב משתי מלים 'יראה שלם', שמשמעותו יראת השם בשלמות - שאז ישנו הנצחון המשלם על היצר הרע, ועל ידי זה - הגאולה האמתית והשלמה."

(מדיברי הרבי לחיילי צבאות השם, אור לזאת תוכה התשמ"ב)

אריכות ימים]. אך מכיון שלא מקבל לקרא בשם הזה בלי עוד שם, תאמר בשקט בעת קריאת השם גם את שמי - 'ישראל'..."

ר' חיים התעורר נרעש ונגרש. לא היה ספק בלבו כי הרבי דאג לבוא אליו בחלום ולהנחותו.

מכאן ואילך היה ר' חיים שרוי בשמחה גדולה. בעת הברית, כשאומר הברכות קרא בקול "וקרא שמו בישראל..." השיב ר' חיים: "אלתר",

ותוך כדי דבור אמר בשקט - "ישראל". למשמע השם תמהו כל הנוכחים, כי אכן לא היה מקבל לקרא לילד 'אלתר' בלבד, אך סמכו בלבם על חסיד כר' חיים, ולא הרהרו אחר מעשיו.

הילד גדל ונקרא בפי כל 'אלתר'. במרוצת הזמן נשתכח השם 'ישראל' אף מזכרונו של ר' חיים.

הגיע יום בשורה: הרבי מרוז'ין השתחרר מכלאו. הצדיק העדיף שלא לחזור לרוז'ין, אלא התישב בעיר סדיגורה. חסידים רבים זרמו אל סדיגורה, לשמח בשמחת שחרורו של הרבי. גם ר' חיים היה ביניהם, ובקש לנצל את ההזדמנות להודות לרבי על הילדת בנו.

בהגיע תורו לעמד לפני הצדיק רשם בפתק את שם בנו 'אלתר'. פני הרבי נעשו מהרהרות, שוב ושוב הביט בפתק, ולבסוף אמר לר' חיים: "האם זה שמו היחיד? האם לא צרף לו גם השם 'ישראל'?"

צמרמרת עברה בגופו של ר' חיים. מרב תדהמה הצליח רק להניד בראשו לאות הן. עתה לא היה לו ספק כי אמנם הרבי עצמו הופיע בחלומו והורה לו איך לקרא לילד.

מחכימים ונהנים

מסירות האב לבנו
יהודי נכנס אל רבי מנחם-מנדל מקוצק והתאונן על בנו, שאינו דואג לו לעת זקנתו. "כל ימי חסכתתי לחם מפי כדי שלא יחסר לבני דבר, ואלו עכשו הוא מתנכר לי", הביע האב את כאבו.
אמר לו הצדיק: "כשיוסף בקש לאסור את בנימין, אמר לו יהודה, שאם יעקב אביהם יראה שבנימין איננו - הוא עלול למות. ולמה לא בקש לשחרר את בנימין בעבור עשרת בניו המחכים לו?
"אלא טבע האדם הוא, שהבנים אינם מצטערים כל-כך בצערו של האב, כפי שהאב מצטער בצערו של בנו. וכבר אמרו הקדמונים: 'אב אחד יכול לפרנס עשרה בנים, ועשרה בנים אינם יכולים לפרנס אב אחד'..."

יכולים ללדת ילדים יוכלו להיות הורים בכוח ברקתו.

באותו רגע הרים בן הרבי את ידו בסימן המסכם. ר' חיים יצא ממחבואו, רועד כלו, והתייצב לפני הרבי. הוא פרץ בבכי ושטח את בקשתו לבן, שיעניק לו ולזוגתו שמחת חיים.

לא היה קץ לאשרו כשהרבי נענה ואמר כי הוא מבטיח שיולד לו בן. הרבי הוסיף, שקדם הברית יבוא לשאול אותו בדבר השם המתאים לילד, אך הזהיר שאיש לא ידע על כך.

עברה שנה והנס התחולל: תינוק נולד בביתו של ר' חיים. אולם השמחה לא היתה שלמה, שכן כמה חדשים קדם לכן נאסר הצדיק מרוז'ין בעקבות הלשנה זדונית. בעת היתה לר' חיים דאגה מטרידה - כיצד יוכל לקיים את הבטחתו לרבי להתייעץ אתו לפני הברית על השם שינתן לילד.

הגיע ליל הברית. בעוד ר' חיים מתאמץ להשאיר ער, כנהוג, ולקרא את מאמרי הזהר העוסקים במילה, נפלה עליו תרדמה. בחלומו הוא רואה פתאום את רבו שבא אליו ואומר: "קרא לבנך 'אלתר' [=זקן] ביידיש, ומשמעותו

הוא עמד בקצה השלחן, מכנס בתוך עצמו.

בעצומה של השמחה פנה אליו פתאום רבי שלום-יוסף ושאל: "מדוע איך שמח כראוי לחג גדול כזה?". ר' חיים פרץ בבכי ושפך את מר לבו. "כיצד אשמח ואני הולך עריר", אמר.

שקע רבי שלום-יוסף בהרהורים, ואז הציג לר' חיים עצה: "שמענא, כידוע יוצא אבי לעתים קרובות לטיול ביער הסמוך, ובכל פעם הוא מזמין את אחד מבניו ללוותו. בעוד יומים, באסרו-חג סכות, יהיה תורי ללוותו. ביום הזה תקדים ותתחבא ביער במקום ששם נוהג אבי לנוח אחר הטיול, וכשארים את ידי לסימן תצא ממסתורך ותגש אל אבי לבקש את ברכתו לילד".

נחרד ר' חיים. הוא ידע היטב כי הצדיק מרוז'ין מקפיד מאוד שלא ימצא איש מהחסידים ביער באותה שעה. אך בן הרבי הרגיעו והבטיח לו נאמנה כי אם ינהג על-פי הצעתו יזכה לבן.

בבקר אסרו-חג יצא ר' חיים אל היער ומצא לו מקום מסתור מתאים. שעה-שעתיים עברו והנה נשמע קולם של הצדיק ובנו מתקרבים. הוא ראה כי פניו של הרבי בוערות כשלהבת אש בעודו משוחח עם בנו בלהט. בשלב מסוים התישב הרבי על סלע ובנו ישב לידו.

ר' חיים התקשה לשמע את תכו שיחתם, אך חש כי מדבר בדברים העומדים ברומו של עולם. פתאום קלטו אזניו את הרבי אומר, כי גם את הטבע יוכל לשנות ואף מי שאינם

קוראים בענין

ברכה והוראה

דמעות של שמחה ואשר עמדו בעיני כל ילדי ומכרו של ר' חיים לרגל הבשורה המפתיעה והמשמחת: אחרי שנים רבות של עקרות, שנים של צפייה ללא תוחלת, מלוות בתקוות ואכזבות לצד תפלות ותחנונים, זכו סוף סוף ר' חיים וזוגתו לחבק בן, בשעה טובה ומצלחת.

בהתרגשות רבה צפו הכל לברית. לשמחה הגדולה היו שתפים כל בני העירה, ואף ילדים ומכרים מחוצה לה. כל מי שהכירו את ר' חיים טוב הלב והצטערו בצערו בעבר, שמחו מאוד בשמחתו בהנה.

אולם כשהתקרב יום הברית הבחינו ילדי הקרובים כי עננה מכסה את פניו של בעל השמחה. הוא נראה מדאג ומדכדך. הילדים נסו לברר את סבת דאגתו, אך הוא לא הגיב.

ר' חיים הרבה להסתופף בצלו של רבי ישראל מרוז'ין. פעמים רבות בקש את ברכתו לילד, אך מעולם לא נענה בפה מלא. ככל שנקפו השנים החלה ארשת קדרות לשרות על פניו.

בשמיני עצרת התקצ"ח ארע הדבר. ר' חיים, שבא לעשות את החג בצל רבו, נזדמן לסעודת חג עם קהל נכבד מחסידי רוז'ין אצל בן הרבי, רבי שלום-יוסף מסדיגורה. אירת השמחה שהקיפה את כל הנוכחים לא הצליחה לשחרר את ר' חיים לגמרי מהמועקה השוכנת בלבו.

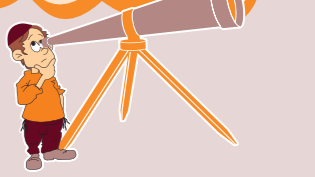
מגלים עולם

מבין התבלינים המכרים לנו במטבח, ישנם כאלו ששמים מזכר גם במקורות. למשל, הכרפס. מקורו משרש הצמח. תבלין זה מעניק גוון צהב למאכלים, בעל טעם חריף ומריר ונפוץ במאכלים רבים בעקר בדרום-אסיה. למעשה, הכרפס שמש כתרופה בימי קדם ובצבעו החזק השתמשו לצביעת בגדים. למרות שהכרפס נזכר כבר ב'שיר השירים' ואף במעשה הקטרות: "מור וקציעה, שבלת, נרד וקרפס", אין ודאות שזהו אותו הצמח המכר לנו היום.

גם הקנמון, כמו הכרפס, מזכר בתנ"ך וידוע כאחד התבלינים העתיקים ביותר. מפיקים אותו מקלפתו המיבשת של עץ הקנמון. משתמשים בו להכנת דברי מתיקה כגון רבות, עוגות, לפתנים, תה, שוקולד ועוד. יש המוסיפים אותו גם לתבשילים. הקנמון מופיע הן כאבקה טחונה והן במקלות.

דמות מהפרשה

שרח בת אשר

העגלות עצרו בחצר, וכל הדודים השבטים ירדו מהם. בפייהם היתה בשורה משמחת במיוחד: "עוד יוסף חי!".

רק סבא יעקב ישב עמק בתוך האהל שלו - והתאבל. כבר עשרים ושתיים שנה שהוא מתאבל כך! מי יבוא ויספר לו? הוא עלול לחטף התקף לב!

אני התנדבתי למשימה. הדודים הביטו בי בפליאה, אבל אבא-אשר אמר להם: "אפשר לסמך עליה. היא צדקנית וחכמה גדולה ומצליחה בכל מה שהיא עושה".

לקחתי את הכנור שלי, ונכנסתי לאהל סבא-יעקב היושב ומקונן. התחלתי לנגן בכנור, בחרוזים: "יוסף במצרים? ילדו לו על ברכים - מנשה ואפרים?".

הצלילים והחרוזים נכנסו לאזניו של סבא. הוא הזדקף ושאל: "האמנם?".

הרמתי את כנף האהל. בחוץ חנו עגלות עמוסות בכל טוב מצרים. סבא ראה את העגלות, וחיידק ראשון עלה על שפתיו.

"יוסף גם מסר סימן, אבא", אמר ראובן בהכנעה. "לפני שנפרדתם - למדתם את הלכות עגלה ערופה!".

"אמת!", אמר יעקב. "איש לא היה יכול לדעת על כך חוץ ממנו! ברוך מחיה המתים!".

עוד באותה הפרשה, ירדנו כלנו למצרים, בששים ותשע נפש. בין החומות נולדה גם יוכבד - ונד הגיע מספרנו לשבעים.

(מדיברי הרבי לחיילי צבאות השם, אור לזאת תוכה התשמ"ב)